

Az ókori Róma
A köztársaság kora
Kr. e. 510 – Kr. e. 27

A RÓMAI KÖZTÁRSASÁG VÁLSÁGA

Róma a hódító hadjáratai után

Az ókori római köztársaságban a hódító háborúkat követően eltűnnek a származási különbségek.

- **nobilitas** (szenátori rend) – politikai vezetők és hadvezérek, hatalmuk alapja a földbirtok - ***latifundium***
- **lovagrend** – kereskedelem és pénzügyek, adóbérlés, politikai tisztségeket nem tölthetnek be

Róma a hódító hadjáratai után

- kisbirtokos parasztság, kézművesség
- alkalmi munkások, ingyenélő tömeg, napi kedvezményekért megvásárolható szavazat → **proletariátus**

(Panem et Circenses)

- rabszolgák

A válság jelei és okai

- A kisparaszti gazdaságok **tönkremenetele** (hosszú háborúk, latifundiumok konkurenciája)
- A proletariátus **felduzzadása**
- A hadra fogható népesség **csökkenése**
- A rabszolgák számának **növekedése** (lázadások)
- A lovagrend **politikai hatalomra** való törekvése
- A köztársasági államszervezet problémái
- A szövetségesek és a latin jogúak elégedetlensége

A reformkísérletek

Első kísérlet: Kr. e. 133 **Tiberius Gracchus** (előkelő plebejus származás) **néptribunus**

Célja: a Licinius-Sextius-féle törvény felújítása, a nincstelenek közt **1000 római hold földet** (a nagybirtokokból kihasítva) szét kell osztani

Elkezdődik a földosztás, T. Gracchus az éves néptribunusi tisztségének letelte után újra jelöltette magát néptribunusnak (törvénytelenül), majd utcai zavargások során **megölik** (a szenátus parancsára).

A reformkísérletek

- **Caius Gracchus** – kr. e. 123-ban **néptribunus**
- Felújította Tiberius törvényét, az **állam kötelességévé** tette a szegények gabonaellátását
- Dél-itáliai és afrikai letelepítés
- Itáliai szövetségeseknek **római polgárjog**
- A hatalmat a szenátus kezéből a **népgyűlés** kezébe akarta tenni
- Utcai összecsapások C. Gracchus hívei és szenátus hívei között, **a szenátus őt is megöleti**

Tiberius és Caius Gracchus

A reformkísérletek

- Az északon (Alpok térsége, Illíria) és Afrikában (Numídia – Jughurta) elszenvedett vereségek sürgetővé teszik a hadsereg reformját
- **Kr. e. 108-104: Caius Marius** a konzul – sikerek Jughurta ellen
- Reformjai:
 - manipulus taktika helyett cohors taktika (1 cohors 3 manipulusból áll – kb. 600 fő)
 - Zsoldossereg létrehozása a földnélküli polgárokból
- Reformjai következménye:
 - A zsoldosseregek felhasználása a politikai harcokban
 - Megnövekedik a szövetségesek súlya a hadseregben – polgárjogukért több háborút is vezetnek

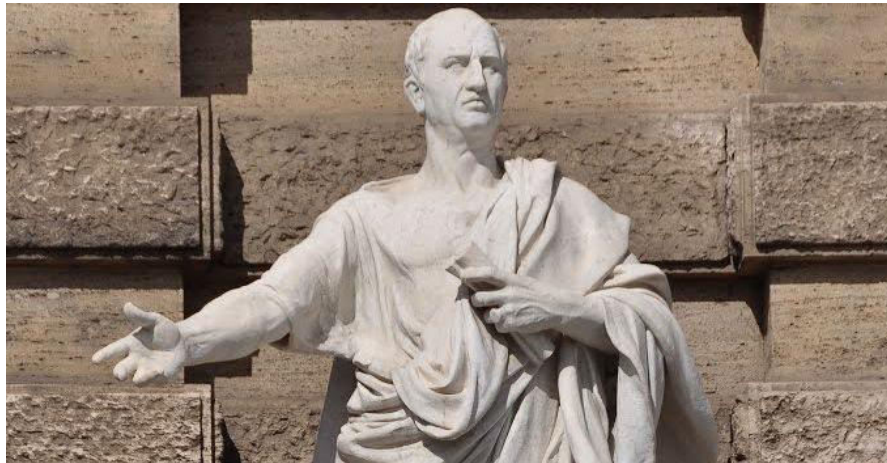
Marius és Sulla küzdelme

- Pártosodás (2 párt)

1. Optimaták - A nemesek és vagyonos polgárok konzervatív pártja volt. A konzervatív szenátori ellenzéket nevezték optimatáknak.

*A balszerencsét nem siratni kell,
hanem legyőzni.*

(Marcus Tullius Cicero)

2. Néppárt (popularis) – a reformokat szorgalmazók pártja, céljuk elvenni a szenátus hatalmát és vissza adni a népnek. Populista = népszerű.

Marius és Sulla küzdelme

- Caius Marius – reformokat bevezető és támogató néppárti (popularis) római consul
- Lucius Cornelius Sulla – optimata konzervatív római politikus és hadvezér.
- Sulla a hadsereggel elfoglalja Rómát, Marius afrikába menekül, majd Sulla Görögországba vezet hadjáratot
- Közben visszatér Marius és elfoglalja Rómát Kr. e. 87-ben, de Kr. e. 86-ban meghal
- Sulla Kr. e. 82-ben visszafoglalja Rómát és **DIKTATÚRÁT** vezet be

Sulla diktatúrája

- **Proscriptio** – nevek nyilvános kifüggesztése, a gazdag és tekintélyes polgárok száműzetése, amely vagyonelkobzással járt. A listán szereplő személyt bárki büntetlenül megölhette. Elfogásáért, kivégzéséért 2 talentum jutalom járt + részesedés a vagyonából. **Sulla célja:** a politikai ellenfeleinek a kiiktatása.
- **Corneliusi törvények** – a szenátus létszámának növelése 300 ==> 600 és a néptribunusok jogkörének korlátozása.
- **Veterántelepítési akciók**
- **10 000 rabszolga felszabadítása**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!